

**МЕТАФАРЫЧНЫЯ РЭПРЭЗЕНТАЦЫІ
ВОБРАЗНЫХ КАНЦЭПТАЎ
У ЖЫВАПІСЕ ХХ СТАГОДДЗЯ**

Цыбульскі М.Л.

Установа адукацыі “Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М. Машэрава”, Віцебск

У артыкуле ўдакладняецца паняцце “метафара”, разглядаюцца сродкі яе сэнсаўтварэння ў мастацтве ХХ стагоддзя. Аўтар аналізуе метафару і асаблівасці яе функцыянавання ў мастацкім дыскурсе, вызначае яе месца ў сістэме вобразных сродкаў выяўленчага мастацтва, разглядае метафару як катэгорыю фарміравання мастацкай вобразнасці ў жывапісе. Вызначаюцца асноўныя тэндэнцыі ў развіцці выяўленчай метафары, асноўныя мадэлі метафар у жывапісе ХХ стагоддзя і іх роля ў рэпрэзентацыі вобразных канцэптаў. У кантэксце працэсаў метафарызацыі даследчык характэрызуе некаторыя дамінантныя канцэпты адлюстравання мастацкай карціны свету.

Метафарызацыя – агульная з’ява, якая адыгрывае важную ролю ў сферы творчага мыслення, візуальных мастацтвах. Шэраг кірункаў пачатку ХХ стагоддзя можна разглядаць як прыклад узаемадзеяння свядомасці мастака з метафарай. Апошняя адыгрывае важную ролю ў паэтыцы мадэрнізму, дзе цэнтральная ўвага засяроджана на пластычнай выразнасці візуальнай метафары. Пластычная метафара, ці не галоўны прынцып мастацтва мадэрнізму, які рэалізуецца праз кампазіцыю, колер, каларыт, танальныя адносіны, рытм, перспектыву і г.д. Надзвычай важнае месца метафара займае і ў кантэксце мастацтва постмадэрнізму. Нярэдка гэта злучана з прамым зваротам мастакоў да вобразаў з вядомых міфаў, легенд, паданняў, якія страчваюць першапачатковы сэнс і набываюць новы, сугучны сучаснасці. Важную ролю ва ўкараненні метафары ў творы жывапісу адыграў калаж, прынцып стварэння якога дапамагаў рабіць гэта асабліва выразна.

Ключавыя словы: метафара, выяўленчая метафара, візуальная метафара, спосабы метафарызацыі, жывапіс ХХ стагоддзя, мадэрнізм, постмадэрнізм.

**METAPHORIC PRESENTATIONS OF IMAGE
CONCEPTS IN THE XX CENTURY PAINTING**

Tsybulski M.L.

Educational Establishment “Vitebsk State P.M. Masherov University”, Vitebsk

The article specifies the concepts of the metaphor; ways of its sense creation in the 20th century art are considered. The author analyzes the metaphor and features of its functioning in art discourse, identifies its place in the system of image means of fine arts, considers metaphor as a category of shaping art image in painting. Basic trends in the development of the art metaphor are singled out as well as main metaphor models in the 20th century painting and their role in presenting image concepts. In the context of metaphorization processes the author characterizes some dominant concepts of depicting the art picture of the world.

Metaphorization is a general phenomenon which plays a significant role in the sphere of art thinking, visual arts. A number of the early 20th century trends can be considered as an example of the interconnection of the artist’s consciousness with the metaphor. The latter plays an important role in the Modern poetics where main attention is paid to plastic expressiveness of the visual metaphor. Plastic metaphor is in fact the main principle of the art of Modern which is implemented through composition, color, coloring, tone relations, rhythm, prospect etc. The metaphor takes an extremely important place in the context of the Post Modern art as well. It is often connected with the direct painters’ addressing the images of well-known myths, legends, tales which build the original sense and acquire the new contemporary one. An important role in rooting the metaphor into the piece of painting is played by the collage, the principle of creating of which helped to make it especially expressively.

Key words: metaphor, metaphor in painting, visual metaphor, ways of metaphORIZATION, 20th century painting, Modern, Post Modern.